

ΜΑΘΗΜΑ 20

ΚΛΙΣΗ ΟΥΔΕΤΕΡΩΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ - Α

ΟΥΔΕΤΕΡΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ σε -ο

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ονομαστική	το βουνό	το ζώο	το άλογο	το σύννεφο
Γενική	του βουνού	του ζώου	του αλόγου	του σύννεφου
Αιτιατική	το βουνό	το ζώο	το άλογο	το σύννεφο
Κλητική	(ώ) βουνό	(ώ) ζώο	(ώ) άλογο	(ώ) σύννεφο

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ονομαστική	τα βουνά	τα ζώα	τα άλογα	τα σύννεφα
Γενική	των βουνών	των ζώων	των αλόγων	των σύννεφων
Αιτιατική	τα βουνά	τα ζώα	τα άλογα	τα σύννεφα
Κλητική	(ώ) βουνά	(ώ) ζώα	(ώ) άλογα	(ώ) σύννεφα

• Σύμφωνα με το "βουνό" κλίνονται τα:
φτερό, αβγό (ή αυγό), νερό, κιλό, φυτό, χωριό, κλπ.

• Σύμφωνα με το "ζώο" κλίνονται τα:
έργο, γέλιο, δέντρο, καπέλο, ξύλο, μήλο, ρούχο, σύκο, φύλλο, χόρτο, κλπ.

• Σύμφωνα με το "άλογο" κλίνονται τα:
πρόσωπο, άτομο, μέτωπο, έπιπλο, ερείπιο, θέατρο, κύπελλο, όργανο, μέταλλο, έξοδο, κλπ.

• Σύμφωνα με το "σύννεφο" κλίνονται τα:
σίδηρο, κάρβουνο, κόκαλο, μάγουλο, σέλινο, κλπ. καθώς και οι λαϊκές σύνθετες λέξεις (π.χ. αντρόγυνο)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Στα ουδέτερα ουσιαστικά, η αιτιατική και η κλητική είναι πάντοτε ίδιες με την ονομαστική. Η μόνη πτώση που αλλάζει είναι η γενική.
2. Όσα προπαροξύτονα ουδέτερα είναι λαϊκές λέξεις, στην γενική του πληθυντικού κρατάνε τον τόνο στην παραλήγουσα (το σύννεφο, των σύννεφων).

Γενικά, στα προπαροξύτονα ουσιαστικά οι πιο λόγιες λέξεις (οι πιο "επίσημες") κατεβάζουν πάντα τον τόνο στην γενική του ενικού και του πληθυντικού, ενώ οι πιο «λαϊκές» λέξεις δεν κατεβάζουν τον τόνο πουθενά, σε καμμία πτώση.

Η γενική του πληθυντικού, σε πολλές "λαϊκές" λέξεις δεν χρησιμοποιείται ιδιαίτερα (επειδή δεν έχει καθιερωθεί ιδιαίτερα κανένας τύπος: των σίδερων; των σιδέρων; / των κόκαλων; - των κοκάλων; των μάγουλων; - των μαγούλων; / των λάχανων; - των λαχάνων;).

Έτσι, φροντίζουμε να την αποφεύγουμε, και προσπαθούμε να εκφραζόμαστε διαφορετικά (με περισσότερες λέξεις, δηλαδή περιφραστικά):

Π.χ. το χρώμα των σίδερων → (π.χ.) το χρώμα που έχουν τα σίδερα

το υλικό των κόκαλων → (π.χ.) το υλικό από το οποίο αποτελούνται τα κόκαλα

ΟΥΔΕΤΕΡΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ σε -ι

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
Ονομαστική	το αυ <u>τ</u> ί	το τραγου <u>δ</u> ι
Γενική	του αυ <u>τ</u> ο <u>υ</u>	του τραγου <u>δ</u> ιο <u>υ</u>
Αιτιατική	το αυ <u>τ</u> ί	το τραγου <u>δ</u> ι
κλητική	(ώ) αυ <u>τ</u> ί	(ώ) τραγου <u>δ</u> ι

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
Ονομαστική	τα αυ <u>τ</u> ιά	τα τραγου <u>δ</u> ια
Γενική	των αυ <u>τ</u> ι <u>ω</u> ν	των τραγου <u>δ</u> ι <u>ω</u> ν
Αιτιατική	τα αυ <u>τ</u> ιά	τα τραγου <u>δ</u> ια
κλητική	(ώ) αυ <u>τ</u> ιά	(ώ) τραγου <u>δ</u> ια

- Σύμφωνα με το "αυτί" κλίνονται τα:

νησί, τυρί, κρασί, ψωμί, ταψί, παιδί, αρνί, σκυλί, γυαλί, κερι, καρφί, κλειδί, σκαλί, βιοσί, κλουβί, κλπ.

- Σύμφωνα με το "τραγουδι" κλίνονται τα:

αγκίστρι, ψάρι, βόδι, αηδόνι, τραγούδι, παραμύθι, μεσημέρι, χιόνι, θυμάρι, καράβι, κατάρτι, κλπ.

- Το «Γαλαξίδι» και το «Μεσολόγγι»: α) κλίνονται μόνο στον ενικό, αφού είναι ονόματα και β) στην γενική του ενικού τονίζονται στην παραλήγουσα: του Γαλαξιδίου, του Μεσολογγίου», επειδή βγαίνουν από την καθαρεύουσα (το Γαλαξίδιον, το Μεσολόγγιον).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Όλα τα ουδέτερα που τελειώνουν σε [ι] γράφονται με «ι» (ιώτα).

Εξαιρούνται:

α) οι λέξεις «στάχυ, δάκρυ, δίχτυ» που γράφονται με «υ» σε όλες τις πτώσεις, και

β) οι λέξεις «βράδυ, δόρυ, οξύ» που γράφονται με «υ» στην ονομαστική, την αιτιατική και την κλητική του ενικού.

(Οι λέξεις «δόρυ, οξύ» μάς έρχονται από τα αρχαία, γι' αυτό και ακολουθούν διαφορετική κλίση, (που θα την δούμε σε επόμενο μάθημα).

2. Τα υποκοριστικά σε -άκι δεν σχηματίζουν εύκολα γενική (ενικού και πληθυντικού). Την γενική θα την πούμε με άλλον τρόπο: «το γατάκι - του γατιού», κλπ.

ΜΑΘΗΜΑ 20

ΟΝΟΜΑ: .....

ΚΛΙΣΗ ΟΥΔΕΤΕΡΩΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ - 1 ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Συμπληρώστε τις πτώσεις στα παρακάτω ουσιαστικά:

Γενική ενικού

Ονομαστική πληθυντικού

Γενική πληθυντικού

α'. το φτερό:

.....

β'. το ασπράδι

.....

γ'. το νερό

.....

δ'. το καπέλο

.....

ε'. το ψάρι

.....

στ'. το θέατρο

.....

ζ'. το μεσημέρι

.....

η'. το έπιπλο

.....

θ'. το τραγούδι

.....

ι'. το Μεσολόγγι

.....

ια'. το τυρί

.....

ιβ'. το όργανο

.....

ιγ'. το δέντρο

.....

ιδ'. το κύπελλο

.....

ιε'. το τετράδιο

.....

ιστ'. το άλογο

.....

2. Ξαναγράψτε τις παρακάτω προτάσεις, βάζοντας στον πληθυντικό τις υπογραμμισμένες λέξεις (αλλάζοντας και όποια άλλη λέξη είναι αναγκαίο οπωσδήποτε να αλλαχτεί):

α'. Η χαιτή του αλόγου φαίνεται πολύ όμορφη, όταν αυτό καλπάζει.

Πχ: Οι χαιτές των αλόγων φαίνονται πολύ όμορφες, όταν αυτά καλπάζουν.

β'. Η τέχνη του ψηφιδωτού αναπτύχθηκε πολύ στην βυζαντινή εποχή.

γ'. Ο ήχος του κλαρίνου αντηχεί στα ελληνικά πανηγύρια.

δ'. Το φλάουτο είναι πνευστό μουσικό όργανο.

ε'. Το σκάλισμα του επίπλου απαιτεί μεγάλη δεξιότητα..

στ'. Η ικανότητα του γατιού να βλέπει στο σκοτάδι είναι μεγάλη.

ζ'. Η μυρωδιά του τηγανητού κρεμμυδιού είναι πολύ βαριά.

3. Στο κείμενο που ακολουθεί, κυκλώστε τα ουδέτερα ουσιαστικά:

Ήρθε ο χειμώνας. Έπιασε το κρύο. Άντρες, γυναίκες και παιδιά αρχίζουν να ντύνονται πιο ζεστά, φορώντας χοντρά ρούχα. Στα σπίτια αρχίζουν σιγά σιγά να ανάβουν τα θερμαντικά σώματα: τις σόμπες ή τα τζάκια.

Κάποιοι άνθρωποι όμως δεν έχουν καν σπίτι και μένουν έξω στους δρόμους, στις άκρες των πεζοδρομίων ή μέσα σε χαρτόκουτα.

Κάθε φορά που κάνει κρύο ή βρέχει, η σκέψη μου πηγαίνει σε αυτούς τους ανθρώπους, και πάντα αναρωτιέμαι γιατί να υπάρχει τόση αδικία στον κόσμο και, ακόμη χειρότερα, πώς είναι δυνατόν να υπάρχουν ανθρώπινα πλάσματα πάνω στην Γη που θεωρούν φυσική αυτή την αδικία.

4. Σχηματίστε φράσεις με τα παρακάτω ζεύγη ουσιαστικών, μεταφέροντας το δεύτερο ουσιαστικό στην γενική του πληθυντικού.

α'. τα τετράδια - το παιδί

β'. το τρίμμα - το τυρί

γ'. η δροσιά- το βουνό

δ'. η γεύση - το μήλο

ε'. το βάρος - το μέταλλο

στ'. η λάμψη - το κερι

ζ'. το σμήνος - το χελιδόνι